

**VAGGERYDS
KOMMUN**

Uppföljning kränkande behandling läsår 24-25

Barn- och utbildningsnämnden

1. Huvudmannens ansvar enligt skollagen

Alla barn och elever har rätt att vara i en verksamhet som är fri från kränkande behandling. Det råder nolltolerans mot kränkande behandling av barn och elever i förskolor, skolor och andra verksamheter som lyder under skollagen. Skollagens definition av kränkande behandling är ”ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker ett barns eller en elevs värdighet”. Kränkande behandling kan till exempel vara nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjliganden eller fysiska handlingar som slag, sparkar och knuffar, men kan även bestå av utfrysning eller hot. Kränkande behandling kan också förekomma digitalt, till exempel på sociala medier.

Huvudmannen ska därför se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Det innebär att åtgärder ska genomföras för att *förebygga och förhindra* att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Huvudmannen ska se till att det varje år, för varje särskild verksamhet, upprättas en plan mot kränkande behandling. Syftet med planen är att förebygga och förhindra kränkande behandling. Planen ska vara ”levande” i den meningen att den ständigt ska vara aktuell i verksamhetens dagliga arbete. För att planen ska fungera på ett ändamålsenligt sätt är det viktigt att den utformas utifrån den unika verksamhetens behov.

Planen mot kränkande behandling ska innehålla:

- en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever,
- en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året, och
- en redogörelse för hur de planerade åtgärderna i föregående års plan har genomförts.

Arbetet mot kränkande behandling är enligt barn- och utbildningsnämnden delegationsordning (BUN 2020-10-28 § 91) utlagt till varje rektor på respektive enhet. Nämnden ansvarar dock fortfarande för att följa upp arbetet och tillse att rektor har tillräckliga resurser för att kunna fullgöra sin uppgift.

Mer om huvudmannens ansvar och skyldigheter finns att läsa på [Skolverkets hemsida](#).

2. Organisationens förutsättningar

I det aktiva arbetet mot kränkande behandling blir det relevant att belysa organisationens förutsättningar.

En del vi menar är viktig är elevhälsan. Enligt skollagen ska elevhälsan bestå av funktioner som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska också främst verka förebyggande och hälsofrämjande. Om dessa funktioner finns och om elevhälsan ges en faktisk möjlighet att arbeta förebyggande blir de en viktig del i organisationens förutsättningar att minimera kränkningar på enheterna.

Varje anställd som finns inom vår verksamhet har en skyldighet anmäla en kränkning om de märker eller får kännedom om att den inträffat. En av hörnstenarna i både det förebyggande och aktiva arbetet är därför, förutom elevhälsans arbete, att det faktiskt finns en tillräcklig mängd vuxna i barn och elevers närhet. Dessa kan också bidra i det förebyggande arbetet, men även förhindra och avbryta situationer på plats där de uppstår.

Andra faktorer som har en stor inverkan är lokalernas utformning och utegårdarnas miljöer. Dessa kan vara utformade på ett sätt att de bidrar till situationer som leder till kränkningsärenden. Ett sådant exempel kan vara trånga kapprum eller omklädningsrummens utformning. Avsaknad av en tillgänglig och varierad utemiljö på skolgårdarna kan också påverka barn- och elevers bemötande mot varandra.

Samtliga faktorer är viktigt att ha med sig in när man ska analysera kränkande behandlingar som uppstått och framför allt i arbetet för att motverka dem.

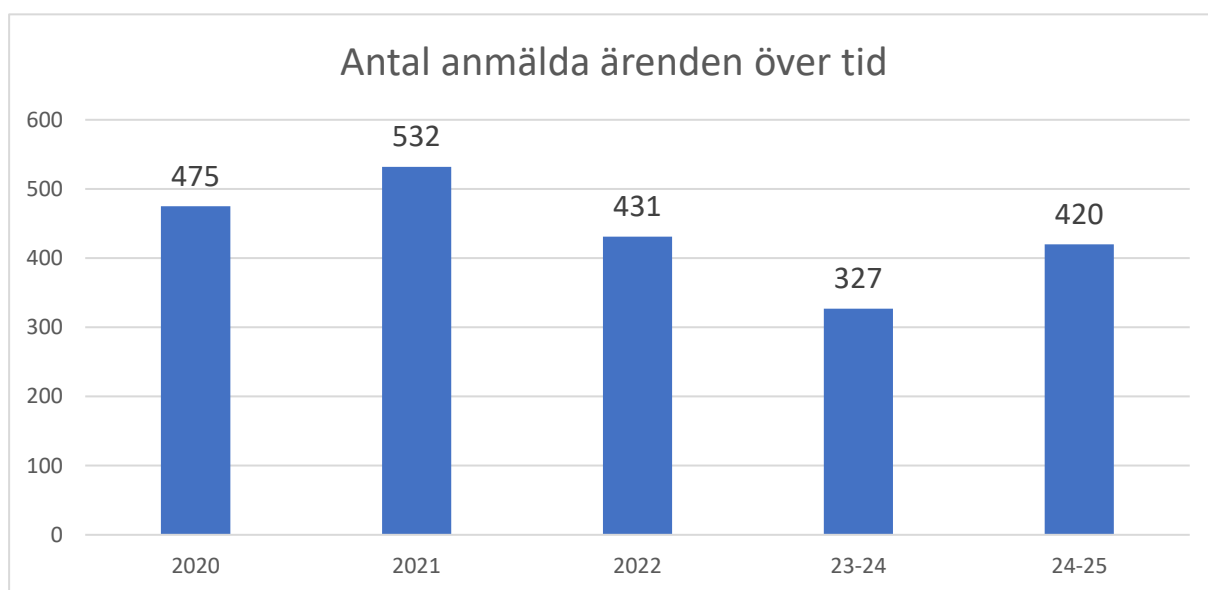
3.Resultat läsår 24-25

I denna rapport sammanställts de kränkingsanmälningar som inkommit under läsåret och jämförs i den mån det går med tidigare år. Detta är andra läsåret där sammanställningen görs just läsårsvis, tidigare gjordes detta per kalenderår.

Vi jobbar kontinuerligt för att själva anmälningsförfarandet ska vara enkelt och tydligt för den som anmäler, för att rätt information ska följa med i systemet. Syftet är att formuläret ska vara byggt på ett sådant sätt att både de enskilda skolorna och huvudmannen kan använda statistiken för att se mönster som hjälp för det förebyggande arbetet.

Antalet anmälda ärenden över tid

Under läsåret 24/25 anmäldes 420 ärenden om kränkande behandling inom samtliga verksamheter.

Tabellen ovan visar på antalet anmälda kränkningar i våra system mellan åren 2020 och vårterminen 2025. Antalet kränkningar varierar mellan åren, och läsåret 24-25 såg vi en ökning i jämförelse med läsåret innan.

För att se på mönster och variationer över tid så tar vi också fram antalet anmälningar per rektorsområde och ställer detta i relation till tidigare redovisade siffror enligt tabellen nedan:

Rektorsområde och elevantal 2023/24			Anmälningar per år		
Rektorsområde	Elevantal 2024/25	Enheter inom området (årskurser)	24/25	23/24	2022
RO1	368	Götafors och Östra skolan (F-3)	91	69	44
RO2	175	Bondstorp, Byarum samt Hok (F-5)	22	36	59
RO3	288	Hjortsjöskolan (4-6)	64	70	128
RO4	317	Hjortsjöskolan (7-9)	61	39	44
RO5	224	Fågelfors och Klevshults skola (F-6)	68	34	53
RO6	238	Sörgårdsskolan (F-6)	65	49	79
RO7	267	Fågelfors skolan (7-9)	33	25	12
Fenix	318	Fenix gymnasium	16	5	5

Det finns en spridning mellan rektorsområdena, på några ställen har det ökat och på andra minskat. Här ingår också enheter som under läsåret har påverkats av byggnationer och minskade skolgårdar vilket vi vet påverkar eleverna.

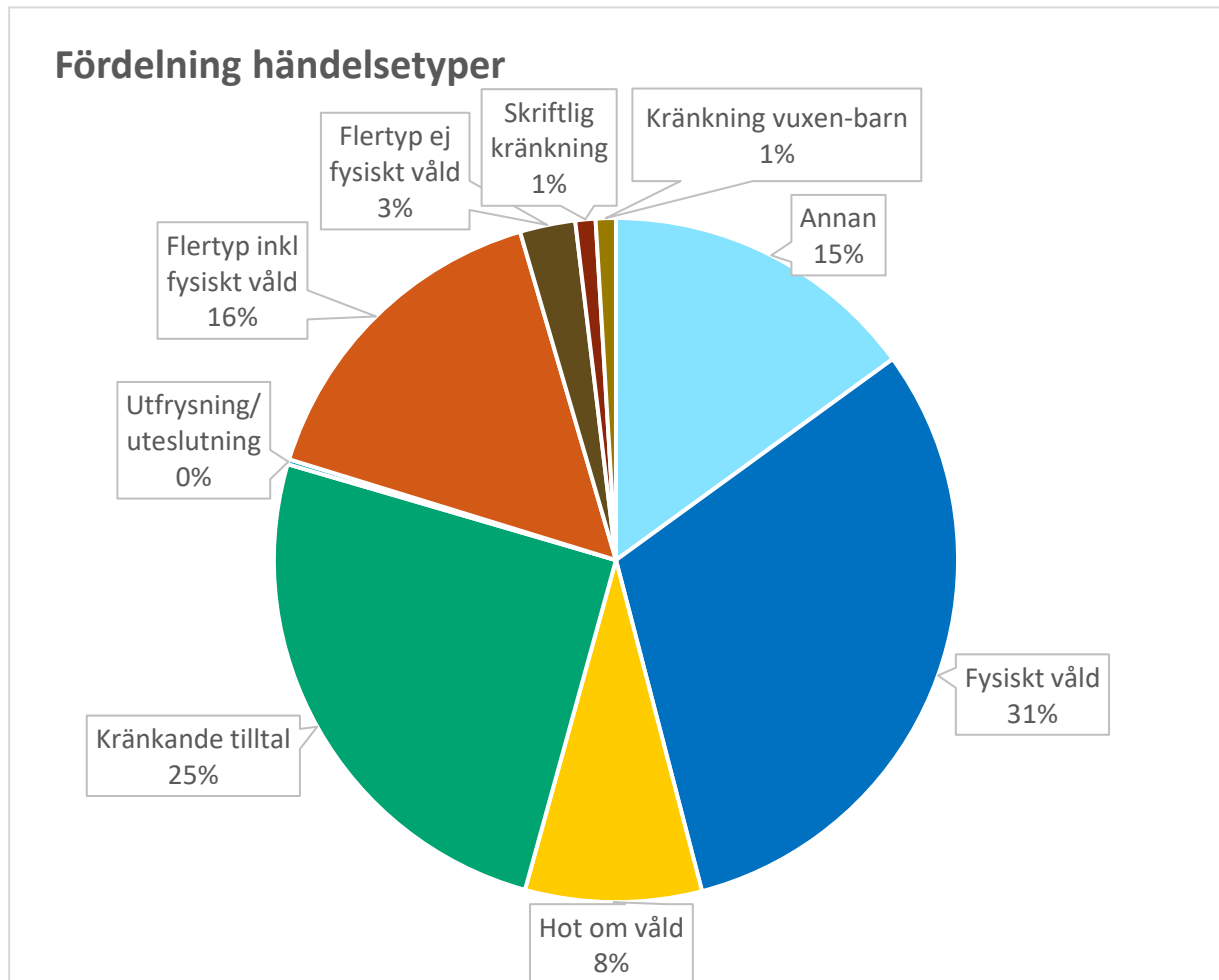
Viktigt att komma ihåg är fortsatt att det är svårt att jämföra olika enheters resultat mellan varandra då enheternas förutsättningar ser olika ut i förhållande till exempelvis elevantal, personaltäthet och skolgårdars utformning.

Vi ser ingen större skillnad på antalet kränkingsanmälningar utifrån när på året de sker. Naturligt är att antalet minskar de månader antalet skol- och fritidsdagar är något lägre.

Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun
19	44	51	51	43	41	48	52	40	19	12

Händelsetyp och plats för kränkningen

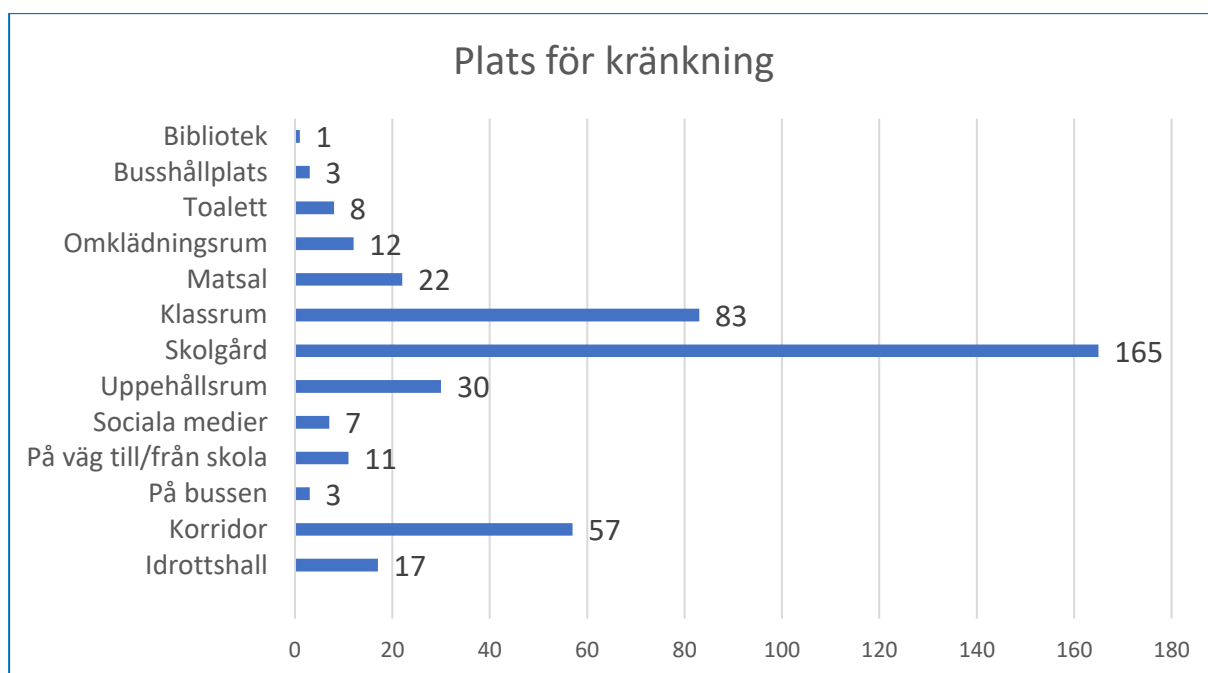
För att genomföra en bra analys och framförallt hitta bra åtgärder är det viktigt att titta på händelsetyp och plats för kränkningarna. Om vi ser att en viss typ av kränkning sker återkommande på en specifik plats så är skapar det förutsättningar att rätt åtgärder sätts in snabbare.

En majoritet av de anmälda kränkningarna handlade om fysiskt våld eller kränkande tilltal. Det som kallas ”flertypskränkning” innebär att den som anmält valt mer än en händelsetyp, vi har i år valt att skilja på de som inkluderar fysiskt våld och de som inte gör det. Bland de anmälningar som inkluderar fysiskt våld är det vanligaste att det är fysiskt våld i kombination med kränkande tilltal.

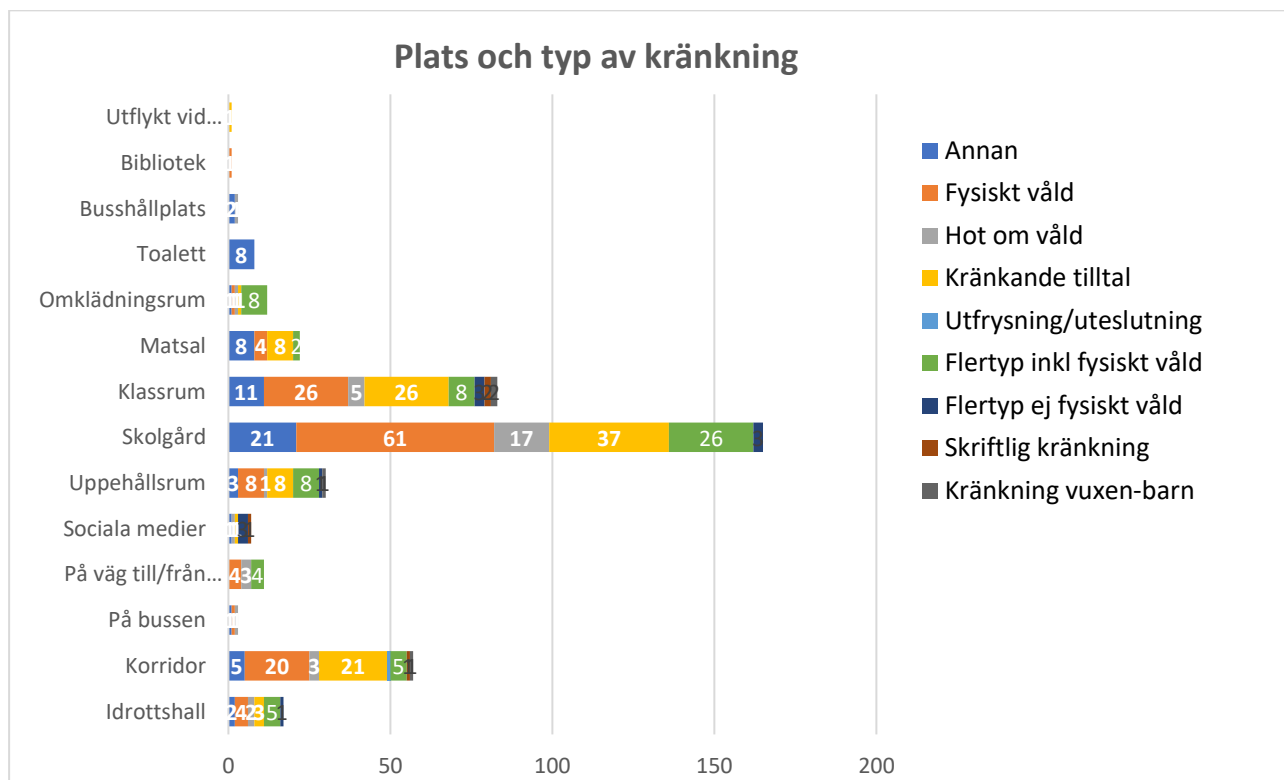
Det finns också en del som har beskrivits som annan. Detta är en kategori där anmäler inte upplever att någon av de befintliga passar in.

Relevant för analysen är även att titta på vilka platser kränkningarna äger rum. Nedan illustreras platserna som funnits med i anmälningarna under läsåret 24/25.

Som tidigare år är skolgården överrepresenterad gällande plats där en kränkning sker. Närmare hälften av alla kränkningar som anmäls utspelar sig här. Det är inga större förändringar i fördelningen mellan platserna om man jämför med föregående läsår.

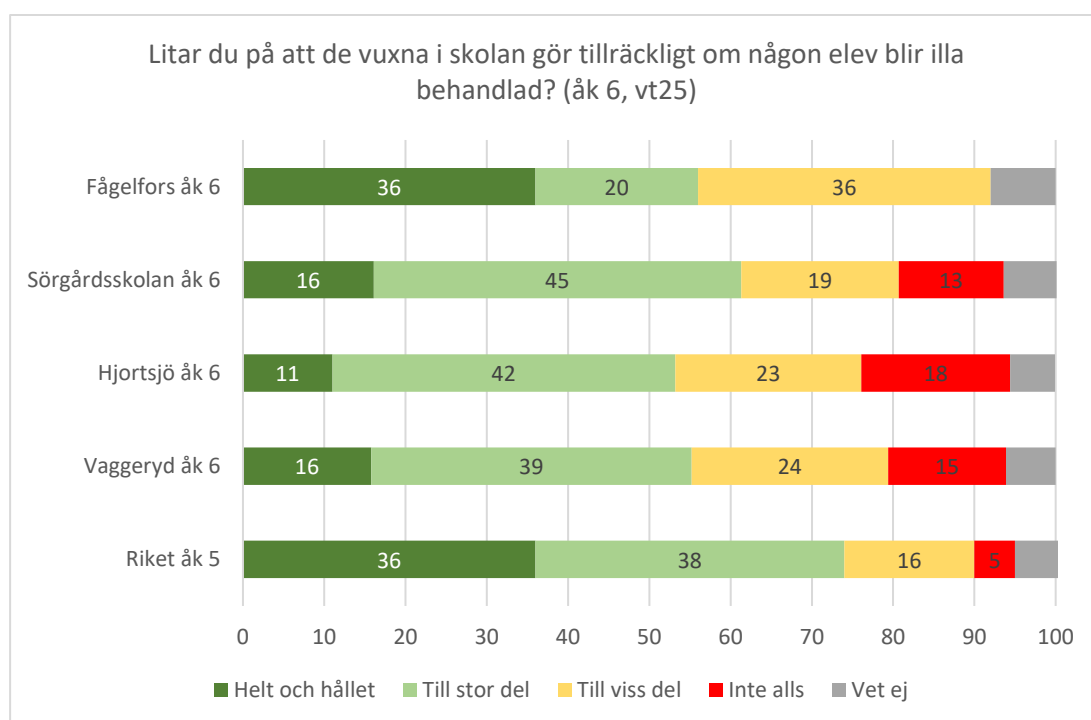
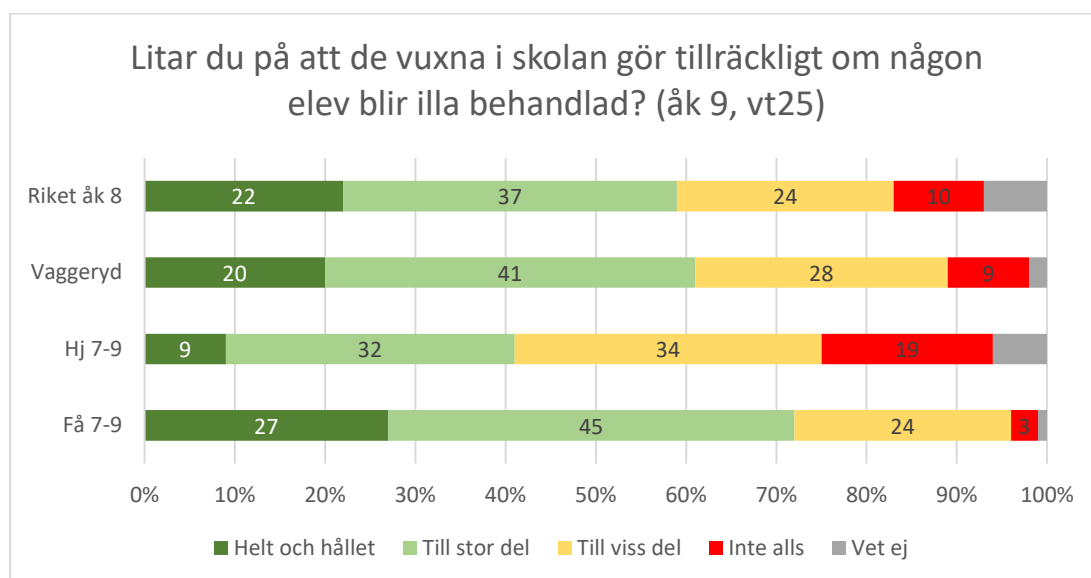
Vårt system kan också samköra statistiken ovan och gör att vi kan se händelsetyper i relation till var de sker. Syftet med att lyfta fram denna statistik är att skapa ett tydligt underlag för eventuella åtgärder i arbetet med att minska kränkningar. Om vi vet var och hur kränkningar oftast sker kan vi också arbeta med rätt förebyggande insatser på dessa områden.

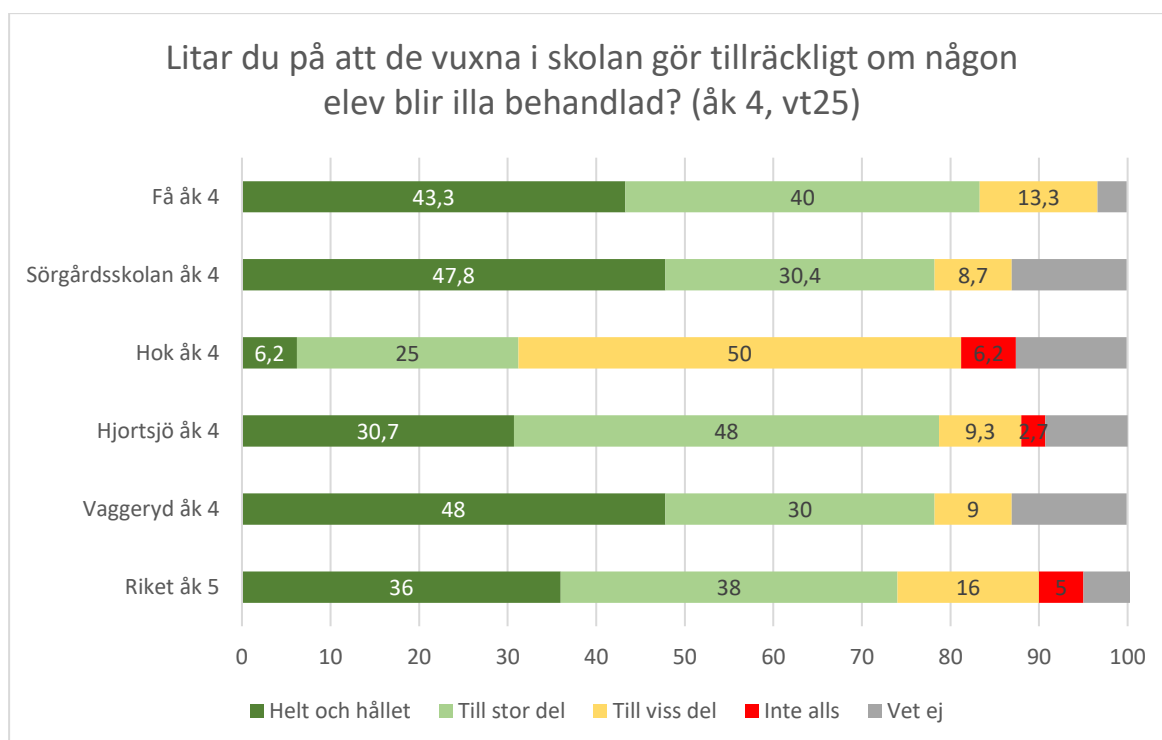

Jämfört med tidigare år ser vi det här läsåret ingen tydlig skillnad mellan platserna, utan de olika typerna fördelas ungefär likadant oavsett plats. På varje skola tittar man mer på detta utifrån skolans kränkingsärenden, för att hitta rätt åtgärder.

Resultat av trygghetsenkät och Skolinspektionens enkät

I Skolinspektionens elevenkäter som genomförs vartannat år så finns det frågor kring trygghet och arbetet med att förhindra kränkningar. De år Skolinspektionen inte genomför enkäten i vår kommun har vi istället en mindre enkät som vi genomför på egen hand, där finns motsvarande frågor om trygghet och att förhindra kränkningar med. Jämförelsen med riket går ändå att göra eftersom hälften av landets kommuner genomför Skolinspektionens enkät dessa år. Diagrammen nedan visar resultat från enkäten som genomfördes under våren 2025.

Eleverna i åk 9 i Vaggeryds kommun svarar i snitt i nivå med riket, däremot ser vi att det är en tydlig skillnad mellan skolorna. I årskurs 6 svarar eleverna i vår kommun generellt lite lägre än i riket, med undantag för Fågelfors. Årskurs 4 svarar generellt mer positivt än riket, med undantag för Hoks skola. Jämförelsen med riket görs med åk 5 eftersom det är den årskursen som svarar på Skolinspektionens enkät.

På varje skola genomförs också varje år en sk ”trygghetsenkät”, där alla elever, oavsett ålder, får svara på mer specifika frågor kring den egna skolan och situationen där. Trygghetsenkäten används för att hitta de mer specifika åtgärderna på resp skola.

Här följer några exempel på åtgärder som skett under läsåret 24-25 utifrån kränkingsanmälningar och trygghetsenkät.

Åtgärder som genomförts på flertal av skolorna:

- Schemalagt vuxna på riktade platser under raster
- Tät samverkan mellan mentor och fritidshem för att få en trygg situation för enskilda elever i övergången.
- Slussa elever i trånga utrymmen, ex kapprum, matkök, trappuppgång mm.

Åtgärder som genomförts på enstaka skolor

- Fler vuxna vid ombyte och idrott
- Fler vuxna ute på raster, även vid övergångar t ex till och från idrotten.
- Schemaändringar för enstaka klasser för att undvika otrygga situationer

- Renoverat uppehållsrum, trevligare färger och möbler, det fungerar både förebyggande och åtgärdande utifrån situationer som uppstått.
- Startat rastklubb för äldre elever – förebyggande arbete.

4. Sammanfattning och arbetet framåt

Antalet kränkingsanmälningar har ökat jämfört med läsåret 23/24. Det finns en spridning mellan skolorna, då vissa skolor gjort fler och andra färre. Vi ser att en stor del av eleverna i svarar positivt i enkäter vad gäller upplevelsen hur vi arbetar mot att förhindra kränkningar. Majoriteten av våra elever upplever sig trygga i våra verksamheter, men arbetet fortsätter för att ännu fler ska dela den upplevelsen.

Det väsentliga är de åtgärder som genomförs och arbetet med att systematiskt följa upp och förebygga kränkningar, ett arbete som kommer fortsätta ute på enheterna. Vi ser att det inför nästa läsår kvarstår en oro när det gäller skolgårdsområdet kring Hjortsjöskolorna och Östra skolan utifrån att byggnationen av nytt mellanstadium kräver mycket skolgårdsyta. Utifrån statistiken vet vi att skolgården är ett utsatt område, vilket påverkar tryggheten och kränkningarna. Enheterna kommer ha fler elever på en mindre yta under kommande läsår.

Nämnden har i den beslutade handlingsplanen för 2025 ett utvecklingsområde för ”en ökad upplevelse kring trygghet och studiero inom såväl fysisk som pedagogisk miljö”. Detta ska skapas bland annat genom trygga fysiska miljöer, men också genom att fortsätta utveckla trygghetsteamerna och likabehandlingsarbetet. Det praktiska arbetet måste fortsätta ske på enheterna men nämnden ska på huvudmannanivå arbeta för att skapa förutsättningarna för dem att fortsätta utveckla arbetet.

Av våra enkäter kan vi se att elevernas uppfattning generellt är god kring arbetet mot att förhindra kränkningar och tryggheten på våra enheter upplevs generellt bra. Vi ser dock här att det finns viss variation ute på enheterna och arbetet mot att skapa en likvärdighet här och se över enheternas olika förutsättningar måste fortgå till nästkommande läsår.

Inför läsåret 25-26 har en större förändring skett av rapporteringen av kränkingsanmälningar, för att göra det ännu tydligare och enklare för den som anmäler.